

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 41. europaudvalgsmøde

Dato: onsdag den 10. juni 2020

Tidspunkt: kl. 08.30

Sted: vær. 2-133 og Microsoft Teams

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand Lars Aslan Rasmussen (S), Anne Paulin (S), Tanja Larsson (S), Henrik Møller (S), Søren Søndergaard (EL), Jan E. Jørgensen (V), Kim Valentin (V), Morten Messerschmidt (DF), Katarina Ammitzbøll (KF) og Peter Seier Christensen (NB).

Desuden deltog: Klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen og forsvarsminister Trine Bramsen.

Punkt 1. Uformel videokonference for EU's energiministre den 15. juni 2020

EUU alm. del (19) – bilag 721 (kommenteret dagsorden)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Det kroatiske formandskab har indkaldt til et uformelt videokonferencemøde for EU's energiministre den 15. juni. Konferencen træder i stedet for det ordinære energirådsmøde, der skulle have fundet sted samme dag.

På mødet skal vi drøfte energisektorens omstilling og betydning for Europas vækst i lyset af genopretningen af EU's økonomi og den grønne pagt.

Formandskabet har derudover udarbejdet rådskonklusioner om den europæiske energisektors respons på covid-19-situationen. Rådskonklusionerne skal ikke behandles på selve videokonferencen, men vil efterfølgende blive vedtaget ved skriftlig procedure.

Begge sager forelægges til orientering.

1. Genopretning og European Green Deal: omstilling af energisektoren med henblik på at levere vækst

– *Udveksling af synspunkter*

Videokonference 15/6-20 - energi – bilag 1 (samlenotat side 2)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Drøftelsen forventes at tage udgangspunkt i genopretningsplanen, der blev lanceret den 27. maj, og den europæiske Green Deal.

41. europaudvalgsmøde

Som jeg tidligere har nævnt her i udvalget, har vi set frem til, at Kommissionen fremlagde en genopretningsplan for EU. Der har været behov for en sådan plan i lyset af krisen.

Samtidig har det også været vigtigt for os, at genopretningsplanen kom til at fokusere på tiltag, der kan virke som en katalysator for grøn vækst. Det har vi fra Danmarks side fået 18 andre medlemslande til at støtte i en fælles udtalelse.

Vi er derfor ganske tilfredse med, at den grønne omstilling udgør en vigtig del af EU's genopretningsplan, og at den europæiske Green Deal bliver med at være en central prioritet på EU-niveau. Green Deal er netop en vækststrategi, som kan være med til at stimulere økonomien og skabe beskæftigelse.

Kommissionen har i genopretningsplanen heller ikke slækket på ambitionerne om at fortsætte den grønne omstilling af energisystemet. Planen nævner således en række fokusområder, som flugter rigtig godt med danske prioriteter. Det drejer sig om havvind, renovering, sektorintegration og grøn hydrogen.

På det uformelle møde i næste uge vil der alene være en bred, uformel drøftelse, uden der skal træffes beslutninger. Jeg vil benytte lejligheden til at støtte stærkt op om, at energisektoren skal yde et markant bidrag til den grønne genopretning.

Jeg vil opfordre til, at der især kommer fokus på tre områder:

For det første skal vi fortsætte med udbygningen med vedvarende energi. Der er behov for at udvikle infrastrukturen for at sikre, at den vedvarende energi kan flyde frit, og at produktionen af vedvarende energi kan fremmes. Det gælder særligt havvindsprojekter og energiløser. Vi ser derfor frem til Kommissionens kommende havstrategi for energi. En strategi, der også skal adressere udfordringen med at udbygge havvind med respekt for biodiversitet.

For det andet skal vi videreudvikle de europæiske energisystemer, så de med tiden kan være baseret fuldt ud på vedvarende energi. Det kræver elektrificering, lagring og sektorintegration samt i den forbindelse især grøn hydrogen og power-to-X.

For det tredje støtter regeringen, at renoveringsbølgen indgår som et element i genopretningsplanen. Det er vigtigt i relation til den økonomiske genopretning at prioritere energieffektivisering, især i forbindelse med renovering af bygninger.

Byggesektoren er karakteriseret ved høj arbejdskraftsintensivitet, og at der anvendes lokale materialer. Dette er til gavn for beskæftigelsen i mange tilknyttede erhverv. Samtidig vil renoveringsbølgen bidrage markant til indfrielsen af EU's 2030-mål for energieffektivitet.

Samtidig med dette grønne fokus er det vigtigt, at der ikke foretages investeringer i fossile teknologier, som låser os fast i mange år fremover.

Kim Valentin spurgte, om der forelå tal for olieprisernes indvirkning på investeringer i grøn energi og for, hvordan oliepriserne påvirkede subsidiestrukturen. Eller ville de tal først blive fremlagt på et senere tidspunkt?

Klima-, energi- og forsyningsministeren svarede, at det af et tidligere skriftligt svar til Kim Valentin på samme spørgsmål fremgik, at der var mange usikkerheder forbundet med de estimer. Der forelå på nuværende tidspunkt ikke opdaterede tal, men ministeren ville vende tilbage, når man havde foretaget nye beregninger.

I den aktuelle situation i Europa og på globalt plan var der stærke argumenter for et ophør af subsidier til det fossile område. Det var den danske position, som blev støttet af en række andre lande, mens andre lande modarbejdede den. Emnet havde været på dagsordenen på diverse møder, bl.a. et, ministeren selv var vært for sammen med Det Internationale Energiagentur. Man skulle udgå at bevæge sig i den forkerte retning med de hjælpepakker, der nu blev udarbejdet – de skulle gerne være grønne – og man skulle arbejde i retning af at droppe subsidier.

Kim Valentin påpegede, at man firkantet sagt kunne frygte, at de 25 pct. af MFF'en afsat til grønne investeringer kunne medføre, at de resterende 75 pct. ville gå til såkaldte sorte investeringer. Hvis oliepriserne var rigtig lave, skulle man sætte mere af til subsidier, og på den måde ville man ikke få afviklet dem.

Klima-, energi- og forsyningsministeren anerkendte Kim Valentins bekymring, men præciserede, at samtlige 75 pct. ikke gik til rene sorte investeringer, men til investeringer, man kunne kalde neutrale i den sammenhæng. Kun de 25 pct. skulle udgøres af grønne investeringer; hvorvidt de fuldt ud var grønne, kunne man diskutere.

Formanden var enig i, at det var vigtigt at få afdækket, i hvilket omfang de 25 pct. gik til rene grønne tiltag. Den diskussion måtte man tage op ved en anden lejlighed.

2. Rådskonklusioner om respons til covid-19-pandemien i EU's energisektor

- *Sagen er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 15. juni 2020, men ventes vedtaget i skriftlig procedure*

Videokonference 15/6-20 – energi – bilag 1 (samlenotat side 6)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Formandskabet har udarbejdet rådskonklusioner som opfølgning på den drøftelse, der var på det uformelle videokonferencemøde for EU's energiministre den 28. april. Rådskonklusionerne skal som nævnt ikke drøftes på videokonferencen, men vil blive vedtaget efterfølgende i skriftlig procedure.

Konklusionerne understreger bl.a. vigtigheden af at sikre robuste energisystemer og peger på energisektorens centrale rolle i genopretningen.

De synspunkter, som jeg lige har redegjort for under det forudgående dagsordenspunkt, har regeringen arbejdet for blev reflekteret i rådskonklusionerne.

Vi kan derfor støtte rådskonklusionerne. De sætter både den rigtige overordnede grønne kurs mod klimaneutralitet og indeholder de væsentligste danske prioriteter om vedvarende energi og energieffektivitet.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 2. Uformel videokonference for EU's forsvarsministre den 16. juni 2020

EUU alm. del (19) – bilag 721 (kommenteret dagsorden)

Forsvarsministeren: Der foreligger endnu ingen dagsorden. I stedet vil jeg orientere udvalget om mine generelle forventninger til mødet.

EU-forsvarsministermødet vil nu være det tredje i rækken siden coronakrisen begyndte. Vi står stadig i en ekstraordinær situation, som i den grad har præget vores europæiske samarbejde og har stillet øgede krav til sammenholdet i EU.

Hvor de forrige møder har været dedikeret til håndteringen af den aktuelle krise, vil der i denne omgang også være behov for at vende blikket mod de forskellige initiativer, som EU har søsat de seneste år på det forsvars- og sikkerhedspolitiske område.

1. Udvikling og fremdrift på EU's forsvarsområde

– *Politisk drøftelse*

Videokonference 16/6-20 - forsvar – bilag 1 (samlenotat)

Forsvarsministeren: Jeg forventer, at vi skal gøre status over og drøfte udviklingen i EU's forsvarssamarbejde med fokus på EU's forsvarsinitiativer og EU's operative engagementer. Derudover vil der naturligvis fortsat være fokus på håndteringen af coronakrisen, herunder hvad vi kan lære af den, så vi kan komme styrket ud på den anden side.

Forud for mødet forventes det, at EU offentliggør rådskonklusioner, som gør status over forsvarssamarbejdet og peger fremad.

Allerede før krisen stod Europa over for en lang række udfordringer med vidtgående betydning for det sikkerhedspolitiske billede og ikke mindst for borgernes tryghed og sikkerhed. Pandemien har forværret trusselsbilledet samt øget kompleksiteten og tyngden af de kriser, vi står over for.

Coronakrisen har bl.a. tydeliggjort behovet for at beskytte europæiske lande mod udenlandske investeringer i sårbare sektorer, som er vigtige for vores sikkerhed. I en krise er det vigtigt at have sikkerhed for forsyninger.

Samtidig har krisen vist en stor aktivitet blandt de kræfter, der søger at undergrave tilliden til myndighederne og så politisk splid gennem desinformation og hybride angreb. Der er derfor også i høj grad brug for nytænkning for at sikre, at EU's indsatser fortsat er relevante og på forkant med den sikkerhedspolitiske udvikling i Europa og omverdenen.

Derfor ser jeg frem til på ministermødet i næste uge at påbegynde arbejdet med det, der kaldes et nyt strategisk kompas, som skal udstikke en samlet kurs for EU's forsvars- og sikkerhedspolitiske samarbejde i lyset af udviklingen i verden.

Her står det klart for mig, at EU i høj grad også skal fokusere på de nye sikkerhedspolitiske udfordringer som cyber, påvirkningskampagner, kritisk infrastruktur og udenlandske investeringer i følsomme sektorer. Det er især her, EU kan vise sin styrke.

Samtidig ser jeg ikke stort behov for et EU, der yderligere styrker sit fokus på det mere militære og operative område. Det er sjældent her, EU kan give den største merværdi. Der har vi basalt set NATO og relevante koalitioner. Men i lyset af coronakrisen er civilbeskyttelsesområdet og vores samfunds robusthed også vigtige områder for EU at se nærmere på.

Den nuværende krise har givet systemet et kraftigt chok. Samtidig har vi også fået en enestående mulighed for at tage hul på diskussionen om, hvordan vi fremover skal håndtere Europas sikkerhedspolitiske udfordringer – både dem, som gik forud for den nuværende krise, og dem, som har fulgt den.

På denne baggrund vil jeg gerne benytte lejligheden i dag til at invitere udvalget til at komme med gode indspark til denne vigtige diskussion. Vi står over for nye udfordringer, og det kræver, at vi kan tage en åben og ærlig drøftelse, hvor der kommer gode indspark på banen.

Kim Valentin ville gerne sikre sig, at Kommissionen ikke bevarede de kompetencer, som EU-landene havde overladt den i krisesituationen. Var det muligt at sige noget mere konkret om, hvilke kompetencer Kommissionen fik på grund af krisen? I modsat fald måtte man fra dansk side bede om mere konkrete beskrivelser.

Morten Messerschmidt tilsluttede sig Kim Valentins bekymring og mente, at der blandt danskere var en generel forventning om, at Danmark tog afstand fra militær opbygning i EU-regi. Hvis der blev overført kompetencer til Kommissionen under krisen, skulle de være omfattet af en solnedgangsklausul. Når nu ministeren efterlyste indspark, ville det klogeste råd fra Morten Messerschmidt være at fastholde det transatlantiske samarbejde, og i det regi var han ikke sikker på, at man ikke skulle forøge den militære kapacitet. Det kunne der blive behov for grundet den kinesiske ageren i Det Sydkinesiske Hav og i Arktis og nu, hvor det ikke længere var nødvendigt for Kina at importere våben. En militær muskel for at banke kineserne på plads kunne vise sig nødvendig.

Søren Søndergaard var enig i, at kompetencer, der blev givet til Kommissionen på baggrund af coronakrisen, skulle trækkes tilbage. Hvordan forholdt det sig med den dialog om cyberangreb og misinformation, som ministeren havde givet udvalget tilsagn om? Kunne det nås inden sommerferien? Misinformationskampagner er udbredte: F.eks. havde den amerikanske præsident opfordret til at sprøjte gift ind i årene for at kurere coronavirus. Omfanget af cyberangreb kunne være lidt sværere at vurdere. Han så frem til en grundig orientering.

Forsvarsministeren påpegede, at man før en diskussion om placeringen af ansvaret måtte definere, hvilke opgaver der skulle løses af EU. Det ville hun komme med indspark til på mødet. Hun anså de områder, der ikke overlapper med NATO's militære operationer, for vigtige i den sammenhæng, nemlig cybersikkerhed, forsyningsikkerhed, investeringsscreening og kritisk infrastruktur. Man kunne gøre meget nationalt, men endnu mere på EU-plan, så der viste EU sit tydelige værd.

Over for Morten Messerschmidt bemærkede ministeren, at Danmark også tog del i nye europæiske samarbejder såsom E12. I det regi samarbejdede Danmark med Frankrig i Sahelregionen. Netop det tætte samarbejde med Frankrig havde hun oplevet som værdifuldt, og de to lande så meget ens på forsvarspolitikken. Også historisk set havde Danmark indgået bilaterale samarbejder og deltaget i missioner rundt om i verden med lande med samme opfattelse af forsvarspolitik. De samarbejder var et betragte som gode supplementer til samarbejdet med USA.

Ministeren bekræftede over for Søren Søndergaard, at hendes tilbud om en briefing stadig stod ved magt. Den måtte dog gives i et fortroligt rum, hvorfor det af praktiske grunde ikke kunne lade sig gøre inden sommerferien. Hun så frem til at inddrage udvalget i det arbejde, hun var i gang med, og til bl.a. at høre medlemmernes analyser af cyberområdet, der var under konstant udvikling. Ministeren tilføjede, at hun også ønskede at mødes med de danske medlemmer af Europa-Parlamentet for at få deres input.

Formanden mente, at det ville være en god idé, hvis europaparlamentarikerne og udvalgets medlemmer deltog i et fælles møde med forsvarsministeren. Det ville også spare ministeren for tid kun at skulle afholde et enkelt møde.

Morten Messerschmidt syntes, at det var glimrende med militæralliancer – bare ikke dem, der var forbundet med 12 EU-stjerner. Han henviste til en analyse af den strategiske afhængighed af Kina, som tænketanken Henry Jackson havde lavet. Den konkluderede, at The Five Eyes-landene (Canada, USA, Storbritannien, Australien og New Zealand) afhængige af Kina inden for hele 250 produktkategorier af kritisk karakter. Det var et stort problem, og der var brug for at tage produktionen af kritisk infrastruktur tilbage, så man ikke var afhængige af import fra Kina. Det skulle dog ikke være en undskyldning for ikke at bygge egen kapacitet op. Coronavirussen havde vist, at selv grænser kunne lukkes og det indre marked ophøre i flere uger, da det virkelig gjaldt; så man måtte også kunne sørge for at have nationale lagre af nødvendige vacciner m.m.

Forsvarsministeren takkede for indspark, der kunne føre til nogle mere nuancerede konklusioner. Der var områder, hvor man arbejdede på at lave national lovgivning, og der var nogle typer af infrastrukturer, hvor det gav mest mening at samarbejde med de aktører, Danmark normalt samarbejder med sikkerhedspolitisk. Og det nordiske fællesskab – der i særdeleshed

var blevet styrket i de seneste måneder – var interessant i denne sammenhæng på grund af den korte afstand og den forholdsvis lette mulighed for koordination.

2. Forslag fra Kommissionen om at udvide EU's civilbeskyttelsesprogram RescEU

– *Sagen er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 16. juni 2020/Orientering*

KOM (2020) 0220

Videokonference 16/6-20 - forsvar – bilag 2 (supplerende samlenotat)

Forsvarsministeren: EU-Kommissionen har udarbejdet et forslag til justering af den europæiske civilbeskyttelsesmekanisme. På baggrund af coronakrisen præsenteres en række tiltag med det formål at styrke rammesamarbejdet om civilbeskyttelse for at kunne handle mere effektivt, afhjælpe eksisterende mangler og redde liv. Kommissionens forslag er et svar på medlemslandenes anmodning om et vidtrækkende og ambitiøst forslag til en styrket EU-mekanisme. Forslaget adresserer kernen i de udfordringer, der er kendt i forbindelse med coronavirus. Der har været mangel på kapacitet, men det må ikke misforstås som mangel på solidaritet.

Forslaget sikrer bedre koordination, krisestyring og adgang til flere kapaciteter. Desuden øges fleksibiliteten i EU-mekanismen som modtræk til krisers uforudsigelighed. Kommissionens forslag implementerer de økonomiske rammer, der er foreslået i EU's budgetforslag for den flerårige finansielle ramme i perioden 2021-2027. Sagen er på finansministrenes rådsmøde i den følgende uge. Det er vigtigt for regeringen med styrket beredskab for grænseoverskridende trusler, ligesom det er vigtigt, at ændringer af EU-mekanismen komplementerer andre relevante EU-initiativer – f.eks. det nye sundhedsprogram EU4Health.

Regeringen ser positivt på intentionen bag forslaget og kan støtte, at civilbeskyttelse prioriteres højere i EU. Ændringen skal respektere, at civilbeskyttelse er og bliver medlemslandenes ansvar.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 9.05.